

MELLÉKLET: A KORMÁNY ÁLLÁSPONTJA

A következő függelék nem képezi részét az ECRI magyarországi helyzetről szóló jelentésének és az azzal kapcsolatos javaslatoknak

Az ECRI az országok szerinti eljárásnak megfelelően bizalmas párbeszédet folytatott a magyarországi hatóságokkal a jelentés első változatáról. A hatóságok számos észrevételét vettük figyelembe és tettük a jelentés végső változatának részévé (amely kizárólag a 2014. december 12-ig, az első változat megvizsgálásának az időpontjáig történt fejleményeket veszi figyelembe).

A hatóságok azt is kérték, hogy a következő állásponatot adjuk közre a jelentés mellékletében.

- A 7. oldal negyedik és tizenegyedik bekezdésében, továbbá a 32., 56., 60. és 64. pontokban a „paramilitáris” szó helyett az „önszerveződő szélsőséges” kifejezés használatát tartjuk megfelelőnek, tekintettel arra, hogy nem fegyveres csoportokról van szó.

- A 7. oldal tizenkettedik bekezdésében, továbbá a 26., 30., és 58. pontokban a „neo-náci” helyett a „radikális szélsőjobboldali” kifejezés használatát tartjuk megfelelőnek.

- A 8. oldal első bekezdésének második mondatával a Kormány nem ért egyet, hiszen a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia érvényben lévő - s a látogatás idején már elfogadott - frissítése foglalkozik az oktatási szegregációval (ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 7.3.1. és 7.3.2. pont). A bekezdés harmadik („*Disproportionate numbers of Roma children continue to be placed in schools for pupils with learning disabilities*”) és utolsó mondatában hiányoznak a tényszerű hivatkozások a megállapítás mellett. A megalapozatlanul értelmi fogyatékosá minősítés visszaszorítására a kormányzat számos intézkedést tett, például intézményi átalakításokkal, egységes eljárásrendek kidolgozásával, új vizsgáloélmények standartzálásával. Ezek eredményeképpen az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek, tanulók aránya évről évre csökkent (a gyermekek és tanulók arányához képest a 2003/2004-es tanévben 2,1%, míg a 2012/2013-as tanévben 1,5% volt).

- A 8. oldalon az ECRI megállapítja, hogy „Refugees face many problems in practice, notably homelessness; sleeping in certain public places can now lead to criminal sanctions.” A mondat második fele tekintetében a Kormány megjegyzi, hogy az a korábban tett észrevétel ellenére továbbra sem fedi teljes egészében a valóságot, mivel nem az „alvás”, hanem az „életvitelszerű tartózkodás” alapozhatja meg azt, ami a magyar jogrendszerben nem „büntetőjogi szankciókat” (criminal sanctions), hanem a szabálysértés (misdemeanour) jogkövetkezményeit vonja maga után.

A 8. oldal harmadik bekezdésében nem helytállóak az életkörülményekre vonatkozó megállapítások. A menekültügyi őrzött befogadó központok követelményeit, az őrizetbe vett menedékkérők ellátását a menekültügyi őrizet végrehajtásának szabályairól és a menekültügyi óvadékról szóló 29/2013. (VI. 28.) BM rendelet tartalmazza, amelynek 11-13. §-ai garantálják a kapcsolattartást a jogi segítővel, illetve a civil szervezetek képviselőivel is.

A Kormány nem ért egyet a jelentés azon állításával, miszerint a menekültügyi őrizet elrendelése esetleges és önkényes. A menekültügyi őrizet elrendelésére minden esetben a menedékkérő személyes körülményeinek figyelembe vételével kerül sor, illetve a menekültügyi hatóság a menekültügyi eljárás időtartama alatt folyamatosan vizsgálja az őrizet fenntartásának szükségességét, és amennyiben megállapítható, hogy a kérelmező rendelkezésre állása más módon is biztosítható, úgy a menekültügyi őrizet megszüntetésre kerül. Az őrizetbe vételről rendelkező határozatokban minden esetben a kérelmező egyedi helyzetét vizsgálva dönt a hatóság. A jelentésben említett tényezők, mint a "táborok telítettsége", vagy a kérelmező állampolgársága a döntést nem befolyásolják.

A 2014-es adatok fényében a menedékkérők elenyésző százaléka tartózkodott őrizetben és a menekültügyi óvadék alkalmazására is nagy számban került sor. A menekültügyi őrizettel kapcsolatban egész évben folyamatos bírósági és ügyészségi kontroll érvényesült. Az ügyészi ellenőrzések nem tártak fel hiányosságokat, illetve jogsértéseket. Ez a tény önmagában cáfolja a jogi segítségnyújtás, valamint más civil szervezetekkel való kapcsolattartás korlátozásával kapcsolatban tett, jelentésbeli kijelentést.

- A 8. oldal ötödik bekezdésével és a 66. ponttal összefüggésben továbbra is szükséges megjegyezni, hogy a Nemzeti Bűnmegeelőzési Stratégiáról (2013-2023) szóló 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat kiemeli, hogy alapvetően a hagyományos, gyakran előforduló bűncselekmények megelőzésére koncentrál, és nem foglalkozik az olyan kriminális jelenségekkel (pl. gyűlölet-bűncselekmények, korrupció), amelyek megelőzése, kezelése az állami szervek speciális felkészültségét igényli. Ugyanakkor a problémakör kezelésére a rendvédelmi szervek részéről már eddig is számos intézkedés történt (pl. az ORFK-n belül a gyűlölet-bűncselekmény elleni szakvonal létrehozása, a TEK tevékenysége a paramilitáris csoportokkal összefüggésben - ezek a tervezet 64. pontjában szerepelnek is).

A 8. oldal utolsó bekezdésében a nemzetközi védelemben részesítettek integrációjára tett javaslatokat illetően szeretnénk kiemelni, hogy az integrációs szerződés nem zárja ki a nemzetközi védelemben részesítettek magyar nyelvoktatásának lehetőségét. Az integrációs szerződés 2014. január 1-jei bevezetésével a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal által nyújtott kötelező magyar nyelvoktatás megszűnt, azonban az integrációs szerződésben foglalt támogató szolgáltatások tartalma szabadon - a nemzetközi védelemben részesített igényeinek megfelelően - meghatározható, így tartalmazhat magyar nyelvoktatást is. Továbbá szeretnénk kiemelni, hogy főszabály szerint a menedékkérőket nyitott fogadóközpontokban szállásoljuk el, menekültügyi őrizetet csak kivételes esetekben rendelünk el és csak azután, hogy az őrizet alternatív formáit kiértékeljük. A statisztikai adatok megerősítik ezt a gyakorlatot, minthogy 80%-a menedékkérőnek nyitott fogadóközpontokban kap szállást.

- 7 és 10. pontok:

Véleményünk szerint ez nem helyes értelmezése a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 332. § -ában szabályozott közösség elleni uszítás bűncselekményének. A lakosság egyes csoportja elleni elkövetés, a Jelentés megfogalmazásával ellentétben nem kizárólag fogyatékoson, nemi identitáson vagy szexuális irányultságon alapulhat. A Btk. a fent említett csoportok elleni támadások számának növekedésére és e csoportok fokozott veszélyeztetettségére tekintettel nevesítette azokat példálózó módon külön, de a cselekmény bármely más, külön nem nevesített (politikai, ideológiai, területi stb.) szempontok alapján azonosságot mutató körülhatárolható emberi közösség ellen elkövethető.

A „nemzeti csoport” Btk.-beli jelentése tágabb, mint a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: 2011. évi CLXXIX. törvény) 1. § (1) bekezdése által definiált nemzetiség, ami az alábbi módon határozza meg a nemzetiséget: „minden olyan - Magyarország területén legalább egy évszázada honos - népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, a lakosság többi részétől saját nyelve, kultúrája és hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozás-tudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul”. A nemzetiségeket a 2011. évi CLXXIX. törvény I. melléklete sorolja fel: „a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán”. Hangsúlyozni kell, hogy a Btk.-beli „nemzeti csoport” kifejezés tágabb a fent írt „nemzetiség” kifejezés tartalmánál, így olyan népcsoport is ebbe a körbe tartozik, amelyik Magyarország területén nem honos legalább egy évszázada, így például a kínai. A „nemzeti csoport” kifejezés használatával állampolgárságra tekintet nélkül, a hazánkban letelepedő vagy átmenetileg itt tartózkodó, nem hazai nemzethez tartozó személyek (bevándorlók, menekültek, letelepedett külföldiek, hontalanok) is büntetőjogi védelemben részesülnek.

A Kormány rámutat arra, hogy a lakosság egyes csoportjai kitétel mögött tulajdonképpen bármely ismérv szerint elkülönülő személyek védelmének a szándéka húzódik meg, így a nem nevesített állampolgárság, bőrszín, származás és nyelv szerinti megkülönböztetésből adódó atrocitások ellen is védelmet nyújt a törvény. A bűncselekmény speciális jogi tárgyainak - lakosság egyes csoportjai, nemzeti csoport, stb. - értelmezésével kapcsolatban sem a jogi szabályozásban, sem a kialakult gyakorlatban nem jelentkezik nehézségek.

Meg kell jegyezni, hogy a GPR. No. 7. § 18 a. pontja a nyilvános erőszakra, gyűlésre vagy diszkriminációra uszítás büntetését írja elő, ami véleményünk szerint vagylagos felsorolást jelent. Egyrészt a magyar szabályozás szerint a Btk. 332. §-a szabályozza a gyűlésre uszítást. Másrészt, a Btk. 216. § (1) bekezdése büntetni rendeli az olyan kihívóan közösségellenes magatartás tanúsítását, ami alkalmas arra, hogy az adott - megkülönböztetésen alapuló támadással érintett - csoport tagjában riadalmat keltsen. Az utóbbi bűncselekmény esetében arra sincs szükség, hogy az erőszakos viselkedés az adott csoport tagja ellen irányuljon, elegendő ha az valamilyen tárgy (pl. utcán parkoló gépjármű) ellen irányul. Az ilyen magatartás, amennyiben nagyobb nyilvánosság előtt valósul meg, alkalmas lehet másokban való riadalom és adott esetben gyűlés (a kihívóan közösségellenes magatartás tanúsításával egyidejűleg az adott csoport tagja elleni gyűlölködő kifejezések használatával), illetve erőszak (mások felbujtása, vagy ennek kísérlete hasonló cselekményre) kiváltására is.

- 8-10. pontok

A GPR No. 7. § 18 b. pontja annak előírását tartalmazza, hogy legyen büntetendő a más személy vagy személyek csoportja nyilvánosság előtt faji, bőrszínbeli, nyelvi, vallási, illetve nemzeti vagy etnikai alapon történő szándékos megsértése és rágalmazása. A Kormány szerint a Btk. 226. §-ában szabályozott rágalmazás bűncselekménye megfelel ennek a követelménynek. A fenti bűncselekmény esetében minősített esetnek számít az aljas indokból történő elkövetés, és a hazai joggyakorlat szerint az antiszemitizmus, rasszizmus, illetve az egyéb hasonló alapon történő diszkrimináció által motivált elkövetés mindig aljas indokból, illetve célból történő elkövetésnek minősül.

- 9 és 10. pontok

Ezen pontokban szerepel az alábbi mondat: *„However, the ground of language is not explicitly included.”* Ezzel kapcsolatban a fentiekben ismertetett érvelésre hivatkozunk.

- 11 és 12. pontok

A Jelentés szerint: *„There is also no mention of the public dissemination, distribution, production or storage, with a racist aim, of written, pictorial or other material containing racist manifestations (§ 18 f.)”*

A Kormány rámutat, hogy Magyarország Alaptörvényének 2013. március 25-én elfogadott és 2013. április 1-jén hatályba lépett negyedik módosítása révén az Alaptörvénynek a véleménynyilvánítás szabadságát rögzítő rendelkezései új rendelkezésekkel egészültek ki. Az Alaptörvény IX. cikk új (4) és (5) bekezdése a következő alkotmányos rendelkezéseket tartalmazza:

„(4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.

(5) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésére. Az ilyen közösséghez tartozó személyek - törvényben meghatározottak szerint - jogosultak a közösséget sértő véleménynyilvánítás ellen, emberi méltóságuk megsértése miatt igényeiket bíróság előtt érvényesíteni.”

Tehát időközben változott a magyar alkotmányos szabályozás a véleménynyilvánítási szabadsággal kapcsolatban.

Ha a hivatalos személy eljárása során rasszista diszkriminációt alkalmaz, annak büntetőjogi vetülete annyiban merül fel, ha az eljárása során az eset összes körülményét figyelembe véve, elköveti a Btk. 216. §-a szerinti közösség tagja elleni erőszak vagy a 332. §-a szerinti közösség tagja elleni uszítás bűncselekményét is. Természetesen adott esetben a hivatali visszaélés (Btk. 305. §) bűncselekményének a megvalósítása sem kizárt ilyenkor.

- 13 és 14. pontok

A Jelentés szerint: „(...) include in the Criminal Code racist motivation as a specific aggravating circumstance for all criminal offences.”

Magyarország nem ért egyet azzal, hogy minden bűncselekmény esetében expressis verbis fel kellene tüntetni a gyűlöletmotivációból való elkövetést, ahogy azt a GPR No. 7 § 21. pontja javasolja, így különösen életszerűtlen lenne ennek alkalmazása, a teljesség igénye nélkül, például lopás, gazdasági csalás, pénzmosás, tiltott szerencsejáték szervezése, közlekedési bűncselekmények stb. esetében. Ezért döntött a jogalkotó azon megoldás mellett, hogy általánosan fogalmazza azt meg azon követelményt, miszerint a büntetést - céljának szem előtt tartásával - a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy igazodjék a bűncselekmény és az elkövető társadalomra veszélyességéhez, a bűnösség fokához, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez (Btk. 80. §). Így, ha az elkövető olyan bűncselekményt követ el, amelynél az aljas indok, illetőleg cél nem minősítő körülmény, a bíróság a büntetéskiszabás körében súlyosító körülményként értékelheti a rasszista célzatot, amennyiben az megfelelően bizonyított. Ezt az ítékezés során figyelembe vehető súlyosító és enyhítő körülményekről szóló 56. számú BK vélemény III. 2. pontja is meghatározza: „Az az elkövetési mód, amit a törvény az egyes bűncselekményeknél minősítő körülményként értékel, más bűncselekményeknél általában súlyosító körülmény.” Ennek köszönhetően a joggyakorlat által elismert és alkalmazott szabályok szerint a rasszista motiváció akkor is figyelembe vehető súlyosító körülményként, ha a törvény nem is nevesíti mint minősített esetet.

- 16. pont:

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban Ebktv.) jelentés által hivatkozott 21. §-ának a) és b) pontja értelmében az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, különösen a munkához való hozzájutásban, különösen nyilvános álláshirdetésben, a munkára való felvételben, az alkalmazási feltételekben, valamint a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítését megelőző, azt elősegítő eljárással összefüggő rendelkezésben. **Mindazonáltal, az Egyenlő Bánásmód Hatóság a diszkriminációra való kifejezett**

szándék megnyilvánulását/diszkriminációra való szándék nyílt hirdetését a diszkrimináció összes területén (a foglalkoztatáson kívül a szociális biztonság és egészségügy, lakhatás, az oktatás, az áruk és szolgáltatások területén) tudja vizsgálni. Továbbá, az Ebktv. 30. § c) pontja értelmében például az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen - a 8. §-ban (ún. védett tulajdonságok listája) meghatározott tulajdonság alapján az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségben, így különösen a vendéglátó-ipari, kereskedelmi, valamint a művelődés és a szórakozás céljára létrehozott intézményekben olyan feliratot vagy jelzést elhelyezni, amely azon következtetés levonását teszi lehetővé, hogy az ott nyújtott szolgáltatásból vagy áruforgalmazásból valakit vagy valakiket kizárnak.

Fentiekén túl, a diszkriminációra való kifejezett szándékot tartalmazó vagy azt nyíltan hirdető kijelentéseket a zaklatás körében tudja vizsgálni a hatóság.

A hátrányos megkülönböztetésre való felbujtással (*inciting another to discriminate*) kapcsolatban fontos kiemelni, hogy az Ebktv. a közvetlen hátrányos megkülönböztetésre, a közvetett hátrányos megkülönböztetésre, a zaklatásra, a jogellenes elkülönítésre és a megtorlásra adott utasítást is az egyenlő bánásmód követelménye sérelmének körébe vonja.

- 35. pont

A Kormány jelzi, hogy a Számítástechnikai Bűnözésről szóló Egyezménynek a rasszizmus vagy idegengyűlölet által motivált, számítástechnikai rendszeren keresztül végzett cselekmények büntetendővé nyilvánításáról szóló kiegészítő jegyzőkönyvét, - melyet csak 13 uniós ország ratifikált - Magyarország még nem írta alá, mivel az abban meghatározott cselekmények büntetendővé nyilvánítása az Alkotmánybíróság által felállított alkotmányjogi követelményekre tekintettel sértené az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánítás szabadságát. Mivel a Jegyzőkönyv nem teszi lehetővé fenntartás tételét a rasszista és idegengyűlölő indítékkal elkövetett fenyegetésről szóló 4. cikk tekintetében, így az alaptörvény-ellenesség előidézésének a veszélye nélkül a Jegyzőkönyv Magyarország részéről egyelőre nem írható alá.

Mindazonáltal felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Btk. új intézkedésként (Btk. 77. §) vezette be az elektronikus hírközlő hálózaton közzétett adatoknak a végleges hozzáférhetetlenné tételét. Bevezetésének indoka a számítástechnikai hálózaton való közzététellel is megvalósítható bűncselekmények elleni hatékonyabb fellépés eszköztárának a bővítése volt (ilyen lehet például a közösség elleni uszítás, mivel a Btk. 459. § 22. pontja szerint nagy nyilvánosságon a bűncselekménynek az elektronikus hírközlő hálózaton való közzététel útján történő elkövetését is érteni kell). A hatékonyabb fellépés érdekében a Btk. alapján tehát lehetővé vált azoknak az elektronikus hírközlő hálózaton közzétett adatoknak a hozzáférhetetlenné tétele, amelyek bűncselekményt valósítanak meg, illetve amelyeket bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak vagy amelyek bűncselekmény elkövetése útján jöttek létre.

A törvény rendelkezik arról is, hogy az elektronikus hírközlő hálózaton közzétett adatoknak a hozzáférhetetlenné tételét akkor is el kell rendelni, ha az elkövető gyermekkor vagy kóros elmeállapot miatt nem büntethető, illetve ha megrovásban részesítették. Ezekben az esetekben az elektronikus adatoknak a végleges hozzáférhetetlenné tételét önálló intézkedésként kell alkalmazni.

Az elektronikus adat végleges hozzáférhetlenné tételének új intézkedésként történt bevezetésével párhuzamosan a büntetőeljárás menetében is indokolt volt egy olyan új kényszerintézkedés beiktatása, amely a fenti intézkedéshez hasonlóan a számítástechnikai rendszer útján elkövethető bűncselekmények folytatásának és a tiltott adattartalomhoz való hozzáférésnek a megakadályozását célozza. Az elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetlenné tétele kényszerintézkedését a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény iktatta be 2013. július 1-jei hatállyal a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvénybe (a továbbiakban Be.).

- 42. pont

A jelentés 42. pontja második mondatában szereplő, a Médiatanács által alkalmazható szankciók köre tágabb, magában foglalja az Alap pályázataiból való kizárás, illetve a szolgáltató nyilvántartásból való törlés és a hatósági szerződés azonnali hatállyal történő felmondás lehetőségét;

42. bekezdéssel kapcsolatban a Kormány továbbá jelzi, hogy a Médiatanács a médiatartalom-szolgáltatót (a kiadót) kötelezte pénzbírság megfizetésére, nem pedig a cikk íróját;

- 53. pont

E pontban nem beazonosítható, hogy mely hatóságok nyújtottak tájékoztatást. Az objektív tájékoztatás érdekében szükségesnek tartottuk volna ezek pontos feltüntetését.

- 57. pont

E pont szerint „Az ECRI megállapítja, hogy zsidókat támadtak meg az utcán (...)”.

A Kormány szerint, ezen atrocitások Magyarországra általánosságban nem jellemzők.

- 59. pont

Az első mondatban foglalt célcsoporttal szembeni erőszak Magyarországon kivételes. A konkrét esetben nincs végrehajtható, jogerős bírósági ítélet.

A jelentésben leírtakkal ellentétben az integrációs támogatás folyósítására az érintetteknek nem kell több hónapot várniuk. Az integrációs szerződés alapján integrációs támogatás iránti kérelmet benyújtó menekültek, oltalmazottak túlnyomó többsége a kérelem benyújtásakor a befogadó állomáson elhelyezésben és ellátásban részesül a menedékjogi törvény és végrehajtási rendelete alapján biztosított ellátás keretében. Az integrációs támogatást megítélő határozat meghozatalát követően a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal haladéktalanul gondoskodik a menekült, oltalmazott számára az integrációs támogatás első összegének folyósításáról.

Az ügyfelek döntő többsége él az átütemezés adta lehetőséggel, mely szerint mód van arra, hogy a részükre járó integrációs támogatás első évre eső összegét átütemezett módon kapják meg. Az elmúlt egy év tapasztalata alapján elmondható, hogy az ügyfelek az átütemezés indokaként a lakhatási feltételek megteremtését jelölték meg, lakásbérleti díj és kaució fedezetére kívánták azt felhasználni. Sajnálatos módon az elmúlt egy év tapasztalata az is, hogy jelentős számban fordul elő, hogy az ügyfelek az átütemezett, jelentősebb összegű támogatást nem az

általuk megjelölt célra használják fel, a pénzösszeg átvétele után ismeretlen helyre távoznak.

- Továbbra sem értünk egyet a jelentés azon megállapításával, hogy jellemző a menekültek és oltalmazottak körében a hajléktalanság, az elmúlt egy év tapasztalata ezt nem támasztja alá, az integrációs támogatásban részesülő menekültek, oltalmazottak lakhatása jellemzően megoldott.

Erre tekintettel az sem megalapozott, miszerint a menekültek, oltalmazottak a hajléktalanságtól való félelmükben, illetőleg az azzal kapcsolatos jogi következményektől való félelmükben hagyják el hazánkat, s mennek más, jellemzően nyugat-európai országba. Tapasztalataink alapján Magyarország elhagyásának elsődleges oka gazdasági jellegű, úgy vélik, a nyugat-európai országokban nagyobb esélyük van munkát vállalni, másrésről rokonaik, barátai vannak ezekben az országokban, akiknek a támogatására számíthatnak. A jelenség hazánk tranzit ország szerepével függ össze.

- Jelezni kívánjuk, hogy a menekültek és oltalmazottak a magyar állampolgárokkal azonos feltételekkel vehetik igénybe a szociális ellátó rendszert, továbbá a részükre folyósított integrációs támogatás összege - összehasonlítva a hasonló helyzetben élő magyar állampolgárok számára folyósított összeggel - magasabb is. Az integrációs támogatás célja a társadalmi beilleszkedés elősegítése, amelyhez hazánk az elismerést követő két évben kíván a menekültek, oltalmazottak számára pénzügyi támogatással hozzájárulni.

Fontos kiemelni, hogy az integrációs szerződéssel és integrációs támogatással kapcsolatos költségek finanszírozása állami költségvetési forrásból valósul meg, ellentétben a jelentés megállapításával. A kiegészítő tevékenységek finanszírozása (civil szervezetek által működtetett, társadalmi beilleszkedést segítő programok, mint például nyelvoktatás szervezése, lakhatási projektek) uniós forrás mellett ugyancsak magyar állami költségvetésből megvalósuló hozzájárulás mellett történik.

79. pont

E pont rámutat, hogy az Ebktv. 2013. július 12-i módosításával annak preambuluma kimondja, hogy az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás előmozdítása elsősorban állami kötelezettség, és jelzi, hogy roma szervezetek aggodalmukat fejezték ki, hogy a felzárkozási lehetőségek biztosítását a gyakorlatban de facto szegregációt jelentő intézkedések legitímálására használják majd fel. Ellenérvként jelzi a jelentés, hogy a hatóságok tagadják, hogy ilyen szándékuk lenne. Hangsúlyozni szeretnénk, hogy ez a rendelkezés, valamint Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása, amely ugyanezen elvet emelte be az Alaptörvénybe, sem szándékában, sem - álláspontunk szerint - eredményében nem jár semmilyen módon a bármilyen alapú szegregáció igazolásával, ellenkezőleg, az egyértelmű és erős jelzés arra vonatkozóan, hogy az állam elkötelezett a társadalmi felzárkózás elérésének érdekében végzett munka folytatása mellett.

- 80. pont

Nem értünk egyet az ügy Jelentésben való feltüntetésével. A Kúria (Magyarország Legfelsőbb Bírósága) a jelentés elkészítését követően meghozott jogerős ítéletében megállapította, hogy a görögkatolikus egyház (Hajdúdorogi Egyházmegye) nem folytatott szegregált oktatást a hivatkozott nyíregyházi iskolában.

-90. pont:

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény 12. § (5) bekezdésének a) pontja alapján a Kormány felhatalmazást kapott arra, hogy rendeletben állapítsa meg a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyek körét. Ezen felhatalmazással élve alkotta meg a Kormány a Nemzeti Stadionfejlesztési Program keretében megvalósítandó Diósgyőri Stadion rekonstrukció beruházás megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 461/2013. (XII.4.) rendeletét. A rendelet meghatározta a beruházással érintett területeket is, így az Andrassy utca -Kilencedik utca -Tizenegyedik utca -Pereces patak által körülhatárolt földrészleteket konkrétan nevesíti a jogszabály. Ezen területeken fennálló bérleti jogviszony a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Ltv.) 23/A. §-a alapján, a törvény erejénél fogva szűnik meg. A bérleti jogviszony ilyen módon történő megszűnésének jogkövetkezményeit az Ltv. 23/A. § (2)-(5) bekezdései szabályozzák.

A stadionrekonstrukció azonban nemcsak a bérlakásokat érinti, hanem a magántulajdonban álló ingatlanokat is. A stadionrekonstrukcióhoz szükséges ingatlan nem profitszerzés céljából kerül értékesítésre: a magántulajdonú ingatlanokat az állam vagy megegyezés vagy kisajátítás keretében megvásárolja, az önkormányzati ingatlanok pedig a Diósgyőri Stadion rekonstrukció beruházáshoz kapcsolódó intézkedésekről szóló 1895/2013. (XII. 4.) Korm. határozat alapján apportként kerülnek átadásra a sportlétesítmény tulajdonosának minősülő projektársaságnak. A Diósgyőri Stadion építésével kapcsolatban tehát az Önkormányzat jogalkalmazó és nem jogalkotó szerepet játszik, és az építési munkálatokkal való érintettséget nem a bérlők, illetve a tulajdonosok nemzetiséghez tartozása vagy akár jövedelmi, vagyoni helyzete, hanem a bérelt, illetve tulajdonolt ingatlan elhelyezkedése alapozza meg. Ebből eredően a beruházás érinti a 461/2013. (XII.4.) Korm. rendelet szerinti területen lakó valamennyi polgárt, függetlenül attól, hogy rendelkeznek-e védett tulajdonságokkal vagy sem.

Természetesen a cserelakásra vagy kártalanításra való jogosultság feltétele a bérleti jogviszony fennállása. Ennek hiányában, vagyis jogcím nélküli lakáshasználat esetén az Ltv. szerint a jogcím nélküli használóvá vált bérlő köteles kiüríteni a lakást. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a jogcím nélküli használó nem pályázhat egy másik önkormányzati bérlakás bérleti jogviszonyának megszerzésére.

Nem helytálló azon állítás, amely „roma családok százainak” kilakoltatására vonatkozik.

A Jelentés e pontja összekeveri a beruházás miatt, a kisajátítási törvény rendelkezéseinek teljes körű és maradéktalan betartása mellett történő eljárást és a nyomortelepek felszámolását.

Indokolatlanul és megalapozatlanul nemzetiségi és kisebbségi kérdésként kezel közbiztonsági, közegészségügyi, lakásbérleti és kisajátítási kérdéseket.

Kényszerítésről beszél, mellyel szemben csak és kizárólag jogilag megalapozott, mindkét fél által elfogadott szerződéses folyamatokról vagy a bírósági végrehajtás hatálya alá tartozó, jogilag szabályozott és a bíróságok által felügyelt eljárásokról van szó.

- 91. pont

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának a lakások bérletéről szóló 25/2006. (VII.12.) önkormányzati rendeletének (továbbiakban: Rendelet) kifogásolt - Ltv. 23. § (3) bekezdésében adott felhatalmazás alapján megalkotott - 23. § (3) bekezdése a Jelentés 91. pontjában foglaltakkal ellentétben nem a bérleti szerződés lejártához kapcsolódóan, hanem a határozatlan idejű, még le nem járt bérleti jogviszonyok vonatkozásában teszi lehetővé a szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetését.

Különbséget kell tenni a határozatlan és a határozott idejű bérleti jogviszony között.

Az első esetben a bérlő és a bérbeadó Önkormányzat egyhangú akaratnyilatkozata alapján határozatlan idejű (lejárat nélküli) bérleti jogviszonyát - vagyoni értékű jogként - térítési díjra cseréli, ezzel megszünteti bérleti jogviszonyát, mert a Rendelet alapján magántulajdonhoz jut. Ilyen jellegű jogügyletek megkötését az Ltv. 23. §-ának (3) bekezdése kifejezetten lehetővé teszi. A határozatlan idejű bérleti jogviszony időben korlátlan, kizárólag a törvényben meghatározott esetekben szüntethető meg például közös megegyezéssel vagy - valamelyik fél szerződésszegő magatartása (például: bérleti díj nem fizetése) esetén - egyoldalú nyilatkozattal.

A második esetben a bérlő adott lakásra vonatkozó bérleti joga - szerződéskötő felek közös akaratából eredően - időben korlátozott, pontosan meghatározott időtartamra szól, melynek lejártával a szerződés egy objektív körülmény bekövetkezésével automatikusan, a törvény erejénél fogva megszűnik. Egy megszűnt jog megváltására, ellenértékének kifizetésére nem kerülhet sor, az Ltv. ugyanis ilyen jellegű jogügyletet, mint kötelelem megszüntető körülményt nem ismer. Amennyiben a szolgáltatóval szemben nem áll ellenszolgáltatás, akkor ajándékozásról van szó.

Az előbbi okfejtésre tekintettel helytelen a Jelentés azon megállapítása, hogy a bérleti szerződés lejártá esetén kerül sor kompenzáció kifizetésére.

A Jelentés szerint minden alacsony komfortfokozatú lakás bérleti jogviszonyának lejártakor a bérlők kompenzációt kapnak, ha elhagyják az ingatlant. **A valóságban azonban csak azon alacsony komfortfokozatú lakások bérlői kapnak kompenzációt, akik határozatlan idejű bérleti jogviszonnyal rendelkeznek és kötelezettséget vállalnak arra, hogy a város közigazgatási területén kívül vásárolnak ingatlant, amelyet az adásvételt követő 5 évig nem idegeníthetnek el és nem terhelhetnek meg.**

Nem helytálló a Jelentés azon kijelentése is, hogy korábban csak a magas komfortfokozatú lakások bérlői voltak jogosultak kompenzációra. A Rendelet 2014. május 13-án hatályba lépett módosítását megelőzően határozatlan idejű jogviszony mellett valamennyi bérlemény típus esetében lehetővé tette a bérleti jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését kompenzáció (azaz térítési díj) fizetése ellenében. Az Önkormányzat azonban felismerte, hogy a közpénzekkel való felelős gazdálkodás és a pozitív diszkrimináció jegyében indokolt szűkíteni a jogosultak körét.

A költségelven és piaci alapon bérbe adott lakások használói tekintetében - vagyoni jövedelmi, viszonyuk alapján - nem indokolt olyan intézkedések alkalmazása, melyek bérleti jogviszony megszüntetése esetére segítik a lakhatást. Ezen bérlői kör ugyanis magasabb jövedelmére tekintettel akár magánszemélytől is képes lakást bérelni, piaci áron.

A szociálisan rászoruló bérlői kör azonban nem rendelkezik azonos feltételekkel, így piaci viszonyok között, de még költségesen sem tudja biztosítani önerőből az emberhez méltó lakáskörülményeket.

A szociálisan rászoruló személyek esetében ezért indokolt a pozitív diszkrimináció alkalmazása, vagyis az, hogy az Ltv. által biztosított felhatalmazással élve a Rendelet **lehetőséget ad** a szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetése mellett térítési díj fizetésére, azzal a céllal, hogy a bérleti szerződés megszüntetésére tekintettel a lakáshasználó megfelelően gondoskodhasson a lakhatásáról. Ellensúlyozva ezáltal a lakást piaci alapon bérlők jövedelembeli előnyeit.

Ezek a pozitív diszkrimináció megvalósítását célzó rendelkezések összhangban állnak a Tanács 2000/43/EK irányelvének (17) bekezdésével és 5. cikkével.

Jelezzük, hogy a Rendelet 23. § (3) bekezdése, mely a bérleti jogviszony közös megegyezéssel, térítési díj fizetése mellett történő megszüntetését szabályozza, csupán egy lehetőséget biztosít. Akkor kerül sor ténylegesen e rendelkezés alkalmazására, amennyiben a bérlő él a neki felajánlott lehetőséggel, vagyis egyértelműen, írásban kifejezi, hogy kéri a bérleti jogviszony közös megegyezéssel, térítési díj fizetése melletti megszüntetését. A bérleti jogviszony ilyenkor a bérlő és a bérbeadó közös megegyezésével szűnik meg, feltétele a két fél közötti konszenzus. **Nem egyoldalú jognyilatkozat eredményeként kerül sor a jogviszony megszüntetésére.** A bérlő által önállóan hozott döntésben, mint jog- és cselekvőképes természetes személy a vagyoni értékű jogának fejében juttatott térítési díjért ellenszolgáltatásként kötelezettséget vállal arra, hogy a kapott térítési díjat ingatlanvásárlásra fordítja, továbbá a megszerzett ingatlant 5 éven belül nem értékesíti és nem terheli meg.

A Rendelet ezen rendelkezésének módosítását követő (nem teljesen egy éves) időszak tapasztalatai szerint minden arra jogosult bérlőnek - megkeresésükre - írásban felajánlásra került a jogviszony térítési díj fizetése melletti megszüntetése. Az érintett bérlők ugyancsak írásban nyilatkozhattak arról, hogy élnek-e a lehetőséggel vagy inkább cserelakás biztosítását kérik. Az esetek döntő többségében a bérlők a cserelakást választották, egyetlen esetben került sor térítési díj fizetésére. **Kényszerről tehát semmiképpen sem lehet szó, amennyiben a bérlő elutasította a felajánlott lehetőséget, nem jött létre a jogügylet.**

Helytelen a Jelentés azon kijelentése is, mely szerint a kompenzációt választó bérlők 5 évig nem jöhetnek vissza Miskolcra. **A térítési díj ellenében - a Rendelet alapján - bejegyzésre kerülő 5 éves terhelési és elidegenítési tilalom jogintézménye ugyanis nem azt jelenti, hogy az érintettek nem léphetik át a város közigazgatási határát vagy azt, hogy nem bérelhetnek a városban lakást, és azt sem, hogy nem részesülnek a város társadalombiztosítási ellátásaiban és szolgáltatásaiban. Ez a jogintézmény azt szolgálja, hogy a térítési díjon megvásárolt ingatlan ne legyen átruházható (pl.: adásvétellel vagy ajándékozással) egy másik, az egykori bérlőtől eltérő személyre és ne kerülhessen megterhelésre (pl.: jelzálogjoggal).**

A miskolci lakcímre való bejelentkezést nem akadályozza és nem is akadályozhatja az elidegenítési és terhelési tilalom. A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (Nytv.) 15. § (1) bekezdése konkrétan, taxatív módon meghatározza a polgár lakcímbejelentéssel kapcsolatos adatszolgáltatási kötelezettségét. Az Nytv. előírásai alapján a polgárnak a személyes adatain túl csak a régi és az új lakcímét kell közölnie a lakcímnyilvántartásért felelős hatósággal, amely a megadott információk alapján köteles a polgárt az új lakcímre bejegyezni. Az új lakcím szerinti ingatlan jellegét (pl.: lakóház, társasház, üdülő, stb.) vagy az új lakcímre való bejelentkezés indokát, előzményeit a polgárnak nem

kell igazolnia a hatóság felé. A lakcímbjelentés ugyanis nem keletkeztet jogot, hanem deklaratív jellegű, olyan személyes adatok (azaz lakcím) nyilvántartására szolgál, melyek szükségesek a közigazgatási és igazságszolgáltatási szervek, a helyi önkormányzatok, illetve más természetes vagy jogi személyek törvényen alapuló adatigényeinek kielégítéséhez. Így azok a személyek is bejelentkezhetnek miskolci címre, akik előzőleg bérleti joguk megváltása miatt térítési díjban részesültek, amely Miskolc Megyei Jogú Város közigazgatási területén kívüli ingatlan megvásárlásának fedezetéül szolgált, továbbá az ingatlanra elidegenítési és terhelési tilalom került bejegyzésre.

Fontos leszögezni azt, hogy a bérleti jogviszony közös megegyezéssel, térítési díj fizetése melletti megszüntetésének lehetősége nem terjed ki azon lakáshasználókra, akik jogcím nélkül használják az önkormányzati lakásokat. Ez egyfelől akkor következhet be, ha a bérlő és a bérbeadó között létrejött határozott idejű szerződés határozott idő lejártával megszűnik és nem jön létre új bérleti szerződés a felek között, azonban a bérlő - kötelezettségeivel ellentétben - nem hagyja el a lakást. Másfelől abban az esetben is, ha a bérlő szerződésszegő magatartása (pl.: bérleti díj nem fizetése) miatt a határozatlan idejű bérleti szerződés felmondásra kerül, de a bérlő nem üríti ki a lakást. Az Ltv. 17. § (1) bekezdése értelmében a szerződés megszűnésekor a bérlő köteles a lakást és a lakásberendezéseket rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban a **bérbeadónak visszaadni**.

- 114. pont

E pont második mondatának pontosítását üdvözljük, ugyanakkor fenntartjuk azt, hogy a magyar hatóságok szerint nem a menedékjogot kérelmezők őrizetére vonatkozó szabályok változása vezetett a menedékjog iránti kérelmek 2013. évi drasztikus emelkedéséhez.

Az idegenrendészeti őrizettől merőben eltérő menekültügyi őrizet jogintézménye 2013. július 1-jével került bevezetésre, és e két jogintézmény „összemosása” téves következtetéseket eredményezhet. Hibás megközelítésnek tartjuk, hogy a jelentés a menekültügyi őrizet vonatkozásában a korábbi években más szervezetek által tett, nem időszerű megállapításokból messzemenő következtetéseket von le (például a UNHCR 2012. évi jelentésében az idegenrendészeti őrizet kapcsán megfogalmazottakra történő hivatkozás). A jelentés így nem valós és aktuális adatokkal dolgozik, és azok alapján tesz kritikai megállapításokat (például az őrizetben tartózkodó menedékkérők bántalmazása vonatkozásában), mert az UNHCR jelentés az idegenrendészeti és nem a menekültügyi őrizetre utal. .

Általánosságban elmondható, hogy a különböző jellegű őrizetek során a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal messzemenően figyelemmel van az őrizetben lévők jogaira. A fogva tartás ellenőrzésére jogosult hatósághoz címzett, a fogva tartással kapcsolatos kifogást, kérést, panaszt, közérdekű bejelentést tartalmazó levelet, illetőleg az emberi jogok védelmét ellátó szervezethez címzett levelet soron kívül kell továbbítani. Így az ügyfeleknek lehetőségük van az esetleges őket ért jogsértés orvoslását kérni. A befogadó intézményekben dolgozó szociális munkások, pszichológusok, orvosok is mind azt a célt szolgálják, hogy az ott elszállásolt külföldiek élethez és emberi méltósághoz fűződő jogai ne szenvedjenek csorbát.

A kérelmezőket, nemzetközi védelemben részesített személyeket ért atrocitásokról, az őket ért bántalmazásokról általánosságban nyilatkozik a jelentés. Minden olyan esetben, amikor bűncselekmény valósul meg, az illetékes hatóság megindítja a szükséges eljárásokat, kivétel nélkül minden ügy kivizsgálásra kerül.

- 115. pont

E pont második mondata a Kormány álláspontja szerint nem helytálló, a menedékjog iránt kérelmet benyújtók nem vehetők idegenrendészeti őrizetbe. A harmadik mondat kapcsán pedig indokoltnak tartjuk kiemelni, hogy menekültügyi őrizet kiskorú gyermekkel rendelkező családdal szemben csak kivételesen, végső intézkedésként, a gyermek mindenek felett álló érdekét figyelembe véve, legfeljebb 30 napra rendelhető el.

- 116. pont

E pont harmadik mondatával kapcsolatban fontos kiemelni, hogy a mondatban hivatkozott UNHCR jelentés 2012-ben készült, így természetesen nem vonatkozhat az azóta megváltozott helyzetre, illetve a 2013. július 1-jén bevezetett menekültügyi őrizetre. A UNHCR által kifogásolt eljárást (bilincs, vezetősár alkalmazása) a rendőri intézkedések szabályait előíró jogszabályok határozzák meg (86/2012. (XII.28. BM rendelet). Ugyanakkor indokolt megemlíteni, hogy a hatóságok arra törekcszenek, hogy az akár idegenrendészeti, akár menekültügyi őrizetbe vett külföldiek szállítására minél kevesebb esetben kerüljön sor (az őrizet helyszínén biztosítva a szükséges meghallgatásokat), így az eljárás során a bilincs, vezetősár alkalmazása minimálisra csökkenthető. Az őrizet végrehajtására szolgáló intézmények fejlesztése, újak létesítése esetén a fenti célok prioritást élveznek.

- 122-124. pontok

E pontok kapcsán a Kormány megjegyzi, hogy a hivatkozott Alaptörvényen és a Büntető Törvénykönyvön kívül diszkrimináció-ellenes szabályokat tartalmaz az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény is.

- 130. pont

E pont első mondatához kapcsolódóan megjegyzzük, hogy a szakmai protokoll előkészítése megkezdődött. A véglegesítésig is rendelkezik azonban az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény a betegellátás minőségéről. Ennek értelmében érvényes szakmai irányelv és jogszabály hiányában is köteles az orvos a szakterületének egyéb tudásanyaga (pl. nemzetközi irányelvek) alapján dönteni a beteg ellátásáról. Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 23. § k) pontja szerint az egészségbiztosítás valóban külsődleges nemi jellegek megváltoztatására irányuló beavatkozás 10 %-át téríti, kivéve, ha fejlődési rendellenesség miatt genetikailag meghatározott nem külsődleges jegyeinek kialakítása a cél (utóbbi esetben ugyanis nem részleges a térítés). A jogszabályi rendelkezések lehetővé teszik azt, hogy a transzszexualizmus kezelésére az egészségbiztosító egyedi elbírálás alapján támogatást nyújtson, akár valamely gyógyszer, hormonkészítmény indikáción túli alkalmazása esetén is.

- 131. pont

A Nemzeti Alaptanterv, és az arra épülő kerettantervek, amelyek alapján folyik az ismeretek átadása, rendszerszemléletben kerültek kidolgozásra. Ebből eredően nem egy-egy jelenségre, társadalmi csoportosulásra kiemelten fókuszálva kell az egyes témákkal kapcsolatos ismereteket átadni, hanem szélesebb összefüggéseiben. A szexualitás számos tantárgy tárgyalása során lehet felmerülő téma, amelynek feldolgozása nem adhat okot diszkriminációra, ezért azt nem egy-egy csoport, kisebbség szemszögéből kell kezelni, hanem társadalmi, vagy akár globális szinten.